

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatæ, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

**Lanuza, Jerónimo Bautista de
Antverpiæ, 1649**

§. 15. Corripiendo tempus sectare opportunum, sicut onagri venatores, & Tobias cum pisce.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52962](#)

silendo, quanto tu magis prospicere debes animæ incolumentati? Patrem Apostolum considera. Quid agis coelestis predictor? Totus sum in curando, reprehensione, doctrinaque mea peccatores. Quinam sunt, obsecro, illi? Iudei & Gentiles. Quomodo te habent? Me Iudei flagellis. cœdunt: *A Iudeis quinque quædrangulis una minus accepi. Gentiles me colaphis irrident, & affligunt: Genibus fluctuum &c.* Num idcirco despenses animo, reprehensionem intermitis? Haudquam nec ab incepto desistam, quandom anima iuncta corpori superuixerit: Sed nihil horum viceror, nec facta animam meam preiosissimum quam me, dummodo consummum curiam meam & ministerium verbi, quod accepi à Domino Iesu. Nouerat utique Apollolus: quam sit anima Deo preioſa, qui pro ea sanguinem suum vitamque conſignauit. Tu ergo pro illa, nec verbum das correptionis, admonitionis, exhortationis? Fuiſus nec insequitur D. Chryſtoſt. quem legile delectabat.

¶ 15. Corripiendo tempus ſectare opportunum, ſicut Onagris venatores, & Tobias cum pice.

¶ 3. Ex eadem ratione, cum sit hoc præcepsum affirmatum tempus requiri opportunum, ſicut confiteri, audire missam, & debiti ſolutio non enim deceret, vt media nocte pergeres debita ſolturus, quando ſuis conclusi ſed. b. s. creditor in lectulo ſuanitc obdormilicit. Et ſi quecumque aguntur: vt prudentes agant proprium libi commodeumque, requirunt tempus, vt laius oſtendit Salomon: quanto magis fraterna correptio: qua tali tempore illum apprehendes quo de illo facies quidqñ placuerit (a) & altero, quo te diabolo deuinebit, vitæque perdenda exponet discriminū. Quod amem particulariter, (inquit D. Chryſtoſt. mus) tibi venit attencendum, hoc est, nec illum acceleris correpturus, quo tempore paſſione male ordinata feruentius corripit: tunc enim, vt ait Salomon: Expedit magis uſe occurrere rapis fatis, quam ſatu confidenti in fulguris ſua. Expecta donec le remiserit: etenim tunc fructum ſuum referet correptio copioſum.

I. Advene quod Redemptor noster Hierusalem ascensus ad diem Paſchalis celebrandum exiit alii spectauit donec festi celebrias mediatet: Af-

cendit iam die ſexto mediante. Non ascendit in ipſis prioribus ſexti diebus, ſed tranſactis quibusdam diu iam ſolemnitas mediatet. Licet conſtruimus fore videatur, vt ſtati in ipſo ſexto principio ascenderet, cum enim ellet illa Paſcha chatis ſolemnitas in honorem cultumque Patris ſui, videbatur ratio exigere, vt a primo iam die cum alijs eius celebrationi interficeret. Quare in hoc ipſum primum adēſe oportebat, cum poſtmodum vt Magister alios in ipſo docuerit diligenter, ac fedulitatem, qua id ea qua Dei tpectant obsequium effet accutendum. Et hoc eo liquidi ſtenderet, qđ omnes ipſe alios anteruerint. His non obſtantibz optimè quadrat (a) quod non in principio, ſed ſexto mediante acciderit: cum cum in tempore prædicaturis ascenderet, peccata Hierusalem, & tetologique peccatores conceptus, diuina ſuſtunt opus prouidentie tempus obſtruant; qđ omnes effent parati, & hora opportuna populo prædicandi. In ipſo Paſchatis exordio prioribus diebus omnia tumultu turbabantur & clamoribus, ex omni namque confluente regione, ad dii celebretatem, & accedentibus Hierusalem prima erat ſollicitudo conquerens di hofſta, quibus quieteſcent, ſi mutuo tumultu appreocabant adventum: quia velut in primo occurſu cognitorum amicorumque illos notitia obligabat, ſibi iniucem conguerianti, viſitare, recicare, viuico verbo, iugulitu cuncta miſcebantur. Porro circa Paſchais expiatioinem, ultimis diebus, omnes pteſtationem cogitabant, ſibi valedecebat, & ad iter facientem omnia diſponebant: cuncta rea hoc hac illos reddebat inquietos, nec concio, fraternaque correptio, tantæ responderet inquietudini: ipſo autem ſexto mediante, inquit erat quid ſimile timendum, omnes erant tranquilli, ſedati omnes. Tunc igitur Chriſtus accedit prædicaturus: *Iam die ſexto mediante: Tempus etenim opportunum docendi, reprehendendi, & occasio optima, vt effectum correptio fortior, hæc est, quando terrenis anima tumultibus liberta conquiefcit.*

Hoc D. Paulus profunda quadam expendit doctrina: Obſeruo fratres ut abundemus magis, & operam detis, ut uſtrum negotium agatis. Quod ut tibi principaliter eft curandum, vt in te ſit Chriſti doctrina operetur, eft quietudo ſpiritus, & animaque tranquillitas. Hac enim tuum ages optimè negotium. Hoc uicium noſtrum dico negotium, in Christi profecte doctrina: hoc etenim noſtrum redditur ſecura ſalutatio, quod eft nobis in

Eccles. cap. 3

(a) hanc

diceray;

panilo.

D. CRY.

Ho. de fid.

Anna.

Proph. 17.

22.

contineat maxime negotiorum; mundi quippe carnisque tractare negotia, à nobis est non parum alienum. Vestrum agite negotium, ut autem hoc prouere felicitate sucedeatur, mens studet tranquillitatem: licet namque iam temporis affectus te mouat, tunc temporalium carnisque deliciae, hac mensis quiete non moleste feres predicatorum, transque tunc corripionem, nulloque labore desiderium tuum imprimetur cordi celestium. Enim flagrum quietum & tranquillum, quād sine eius aqua plane, sedate, quasi stagnū efficiat olei, illuc accede, & in eō videbis tibi preferatum, & velut suis ornatum stellis firmamentum, arbores illud circumcinctentes, uno & te ipsum propria expressum figura conspicies. Potius parumper expecta, donec aqua contumescat, & nihil horum, que prius vidisti, te modo videre miraberis. Quis hoc egit? Aquatum turbatio. Vnde tibi exlestium insulpat predicatorum affectum? Vnde tibi proximus frater corripio- ne tuum proponat peccatum, peccataque feditatem? Animā tua tuam compone. Etenim hac quietas, non magni laboris est illi imprimere, quod tibi conducat, quo tu in peragias fructuose negotium; feliciter, quo sincere & serio de peccato medicis egressum, tua salutem animā complecas. Animā quippe non mediocriter inordi- nata turbata passione, & ix vllam refert correptionem.

Corripio seruit intellectui, quatenus illi hoc ratio demonstrans, quod ne videat impedit esse causas passionis, cùmvis videlicet enorimat ab eo non retrahat voluntatem: ad hoc institutus correptio: quo namque tempore passione turbatus intellectus: ratiō in eo nihil efficit. Hoc igitur tempus obsernetur, quo tranquillus est & remis- sus, tunc autem ad bolidem cadet admonitus, nec non intellectus voluntatem allicet, ad odiū, fugamque peccatorum. Estenim hominis intellectus, dux voluntatis. Quād concinne Domini- nus Moys precipit qua ratione coriaria taberna- nacoli cooperiat: *Quinquagena, anfulas cortina habebit in utraque parte inferius, & in una contra aasam uniar, & altera alteri posse aptari. Tā i n vult modo cortina connectatur: Vt coriaria corri- nam trahat.* Concerze sunt tabernacula cortinae. Vnde trahere secundā, trahē primā. Ita se habent intellectus & voluntas, promptè namque sequitur voluntas, si prius attrahat intellectus & sic quietem desiderat intellectus, vi in eo ratio operetur, que illum attrahat, ita ad hoc tempus requiri facienda correptionis opportunitum.

Admodum elegans est illa D. Ambro. sententia; D. AMBRO. sollicitudinū iunixa medicorum, qui, vt infirmo praescribant purgationem, tempus expellant, quo maturis humores sunt dilpositi: Si medicus mendens tempus exp̄dat, vt aegritus egreditur medicina subsidia deferantur, ne curba adhuc, & immatura (ut affirunt) eritudo, curatōris remedii relinquerit: quanto magis explorare nos conuenit, vt mature & opportune medicinalis sermo procedat, qui non accendere luctum, sed lenire videntur.

De asina Sylvestri, alias Onagra, refert 39 De propheta Hieremias quid quo tempore copula desiderio incalcescit, nullus est qui eam capiat, currit enim instar venti septentrionalis. Vnde sagaces venatores, nullas illi capiendae tendunt instidas, sed tempis obseruant quo partus doloribus eructatur, etenim illo tempore instar agnicii mansuetus. Hoc illis significatur: *Onager assetus in solitudine, in desiderio animi sui attraxit ventum amoris sui, nullus auerteret eam, omnes qui querunt eam, non deficiunt, in membris eius invenient eam.* Currit hic, vt Onager suis infilis desiderijs toro prauolatemptu. Dinitte illum, modo tempus non est illi capiendo congruum, obseruandū dū doloribus anxietur, occasionem sive, dum eum aduersus ex vniī filii more, ex bonorum iactura, ex morti gravitate non molle contristari, tunc diligenter accure, tuis extende laqueos. Attende Domine precor, ne tu sis tuarum culpa calamitatum, ne illo tui te ducent gressus, recognita quomodo coram Deo tua se habeant negotia, mente reuolue, ne in hoc & Deo gratus non respondeas, seruante conscientiam quoties Dominum exacerbaveris.

Quinimo & ipse Deus nulli alligatus temporis, suis in actionibus liber, horam exspectat conuenientem (inquit D. Chrysost.) Exierat, arbitraris, fuit ratio, cur eo temporis momento, q̄o David deliquit; non illi Nathan miserit, continuo? Numquid opus illi est obseruare tempus, temporum gubernatori? Minime, continet se voluit, tempisque expectare, & que dum paululum Davidis passio deteruerit. Vnde in ipso peccata vngore obsecrā am animam, & obturatas aures. Quid te deceat, parum per expletas, nec velox accuras alerum correptus, quād gratius passione, q̄a si mentis iuspos perturbatur. O Abigail prudētissima, cuius D. Gregor, ponderat discretionem: quam non latebat viri sui Nabal Erynnis furibunda, q̄a pessimē Davidis exceperat legatos, qua

VI.
Peccator
vt Ona-
ger est
capiēdus.
Hier. 1. 24.

VII.
Deus ipse
tempus
speciat
opportu-
num.
D. CHRY.
*Hom. 5. de
potest.
Tom. 5.*
3. p. pastor
admon. 17.
& Ho. 11.
in Ezech.

Eccc: vitam

vitam suam, suas facultates, totamque familiam periculo subiecerat, manifesto. Damum, vult admonere virum imminentis, videt imbellatum. Tacer sagas mulier, dormire finit, do: ec vii digerantur humores crassiores quibus impotus iudicij detinetur; hoc egit quod postmodum Spiritus S. considerat: *In eternitate vni non arguit proximum*. Mane vero, ut vitrum vidit

VII.
Abigaëlis
prudentia
in corri-
sponden-
tium.
Ecclesiast.

D. GREG. *Ipsa eadem persona secundum factum sit*
Hom. II.

in Ezech.

C. 40

Nullum reperi medicum adeo inexpertum, qui purgationem prescripturus, qua to tum alterandum est corpus, non prius studiat humores, medicis potionibus preparare, speciare iepis, obsernare lunam, nec non aeris temperiem notare, hocque non semel, sed saepe sibi: etenim ventris evacuatio, que tempore congruo praescripta vales relevare infirmum inopportuno tempore exhibita, poterit vitam adimere languido. His conformater notat Lyramus Ionath Principis, filii Saulis prudentiam. Vedit hic die quodam

IX.
Ionathae
quoque
prudentia.

1. Reg. 19.

7.

Patrem suum omnissimam impotem adeo consilij prænicio in Davidem odio, ut ob nominis tantum expellitionem lancea voluerit illum perfodere, muroque configere. Silet tum temporis, pruden-
tiae diffusio adolecens, ac postmodum vi-

se passionis ardor remiserat, patremque vident per campos alacrem, fronteque exprorecta,

nilla grauatum passione, hunc cum eo sermo-
nem instituit: Domine mi Rex, numquid gra-
tum tibi solet, si de Davide inter nos paucis

differamus? Non aliud possim opinari, quam

Davidem suis filiis apud te falsisque crimina-
tibus accusati. His exorditur, patrique loqui-
tur, & instar chiroechre illum reddit placabilem, ac placabilem; ut filio respondeat. Equi-
dom tuis absentias, fili mi, rationibus:

Vnde Dominus, quia non occidetur. Est autem hoc illi

consilium conforme, quod delit olim Angelus

Tobiae juniori, referente sic S. pagina: hic

ad rapam fluminis Tigridis accedens, plicem-

videt ipsam fons voracem dentibus, à quo

se timebat diglutendum. Exclamat, & Angelum X.

Angelus: Trahe eum ad te, de fluminis inunda-

dantis impetu, quem continuo gaudebis in domi-

star agni tractabilem: nec talax promissio: puto

nam in secum attractus: Capit palpitate. Hoc men-

tibz praedico agendum cum proximo tuo. For-

micas, si ne fratrem acceleris, ab illo se deuorandum? Illum de rapide passionis tor-

rente extrahe, donec le remiserit, expecta, &

& cum pacificum esse intemque letaberis.

Hoc nobis duabus annuis Spiritus S. senten-

tij. Quarum prima haec est: Sapientes abca-

dant seculum, os autem stolidi confusum pre-

sum est. Legunt alij: Sapientes dissimilant se-

cum, Quid sapientis sapientior, & qui melius

nouit peccata proximi, celat illa filetio, dul-

mulat, ut Redemptor noster Christus: que-

peccata non latebant Samaritana, milio ta-

men tempore prius dissimulauit, & quatinus

horum fuerit, subicitur: attamen postmodum,

tempore congruo illi cuncta propalauit, che-

ctu opato, utripa nedum melior euaserit, sed

& facta fuerit Apesloa, cuius vocibus tota-

si in statum reducta ciuitas melior. Altera

ratio, si hec, sup. ones quod duabus de casis

quis possit intermittere correptionem: vel

qui peccata ignorat, vel quia nunc tempus non

pautur, illud est ignorans, hoc vero se-

peccans: Est tacens non habens sensum loqueli,

& est sapientis tempus aptum. Est qui ta-

cer, quis loqui non novit, & est qui tacet, quis

sapientis est & prudens: Homo sapiens tacet si-

que ad tempus, lascivus autem & imprudens ne-

fernabunt tempus. Non quam primum proximi

noveris peccatum, illud expedit ut corpias

ad tempus sile, siaptam non esse videbis occi-

sionem: nihil enim ita tempus requirit oppor-

tuum, quam ferme, ut alteri sit fructus,

Idcirco feminis comparatur, quod tempus exo-

scit singulare, terraque preparationem, ut fru-

ctum adferat abundantem. Semina mensa Iudei

triticum, aut quando terra pra. nuda fecerit simili-

marcescit, & tribulos spinosque colliges. Quan-

do sic dicitur verbum tempore, nihil conve-

nientius, quod spiritus S. hac declarat simili-

tudine: Mala aurea in lectis argenteis, qui lo-

quitur verbum in tempore. Quando vero tem-

pus non permitit, hoc summae tributur prae-

deria, quod Dominus ait per Prophetam Amos,

ut ibi notat D. Hieronymus de quibusdam contu-

macibus locutus peccatoribus: Cognovi mul-

tata scelerata vestra, & fortia peccata vestra &c.

Ideo

Ihesus frondes in tempore illo tacet quia tempus
malum est. Et hoc dicto sapientis correspondet:
Ex ore fatus reprobatur parabola: non enim di-
cit illam in tempore suo. Hæc omnia sapientissi-
mus & eximius Doctor noster Christus com-
prehendit (ex mente D. Chrysostomi) expo-
nens quem sibi habeat seruum fidem: cum
scilicet: Qui das illis cibum in tempore. Fidelis
seruus & prudens: duo illi tribuit epitheta, fide-
lis & prudens: ab his enim duobus necesse est
sit laudabilis, quem seruum oportet esse perfe-
ctum. Primum, fidelitas in facultatibus. Secun-
dum, prudens in dispensando, ut vinciquies-
citur quando, & iuxta id quod conuenit, eroget. Plus
facultates alio pergeter media noctis silentio
dispensaturus, quando sopor solet homines oc-
cupare, & sensibus non constant integris. Hoc
sit te requiritur, sit fidelis, adhibens correptionem
nem, ergo agans doctrinam, consiliumque dispen-
sans: patiens sis prudens, hoc est, hæc suo tem-
pore disponantur: In tempore suo. Non quando
sensibus alter definitur, ratione ex nimia bille
care, aut passione conturbatur. Ad rem expen-
dit D. Hieronymus loquendi formulam Malac-
chic prophetæ: Labia Sacerdotis custodiunt scien-
tiam, consilium, doctrinam. Numquid conve-
niens diceret, labia Sacerdotis consilium,
prudentiam, docentque scientiam? Non diceret:
offendit eam, Sacerdotem consilium, corre-
ptionem & doctrinam non debere effundere tem-
pori non opportuno, sed correptionem temporis
seruare opportunitat, quando potest esse fructuo-
sa. Etenim seruus agricola triticum nec noui si
tempore feminis illud opportuno, quando pra-
videt illud ab artis suscipendum, radicelique
adutum, in illis profundissimas.

S. 16. Inter te. Ne canis sis odorus, ut pecca-
ta secteris aliorum; illorum qua tibi occur-
rint curam suscipe.

G 41 **A** Lias circumstantias includit hoc verbum:
Si peccaueris in te. Quod significat, inter-
pretatio D. Augustini, a. nec non D. Thom. b.
Te scire. Prima circumstantia est: ut certo, &
indubitate sciat, quod alter peccauerit: quod
si ex meris suspicionibus, seu tuis imaginacioni-
bus credens non possis vilium de proximo pec-
catum, minus tibi licebit de illo proximum cor-
ripere, quinimo, de proximo, omnibusque be-
ne est sentiendum, de qualibet hanc ferendo.

censuram, quod te meritis longè antecedat, iux-
ta regulam Apostoli: Superiores iniucem arbitriam-
Philiipp. 2.23
tes, & cum eodem dicendo: Confidamus de vobis;
meliora, & virinora saluti. Nec dubium est, Hebr. 6.9.
quod si solis adductis supradictis alterum re-
prehenderis; communis respondet tibi prouer-
bio. (a) Licer ex ea ratione, non sis solitus ab (a). Qui en-
obligatione corripendi, si hanc videris laxis ha-
sobst-
benis effrenem, illum qui se periculis exponit, chas pri-
non quidem vt de commissis peccato, sed vt ille mero las-
lum commitendi peccatum, eripias periculum. tene be-

Secunda: Cum illud tu particulari noveris: chas,
tunc testibus D. Augustino & D. Thom. pec-
cavit in te frater tuus: quando namque pecca-
tum omnibus innovit, non te in particulari; sed
offendit omnes, vnde illud emendare conuenit
iudicibus, & publicis personis, omnium perfo-
nas vicelque obeuntibus. Et de illis scribit Apo-
stolus discipulo suo Timotheo Episcopo, vt per-
sonæ publicæ in dignitate constituta: Peccantes 1. Timoth. 1.
coram omnibus argue, ut & ceteri timorem ha-
beant, vt exponit D. Augustinus, probatque varijs Ser. 16. cit.
S. Scriptura testimonij. Et clare patet, eo quod En. 1. de
Dominus præcipiat: peccatorem tu cortigas,
cuius tamen honori consilens, vt dicemus, pec-
cator autem publicus, nullo honoris iure pre-
fulget, quamquam quod si corderes, quod
qui talis est, vt tantum tibi deferat, quod in
illo effectum tua sit habitura correptio, hanc illi
præstat debet esse elemosynam.

Tertia declarat hoc verbum: In te, habet Tertia-
enim singularem hac propositio: In. Emphasi, Ser. 20.
Intra Grammatices regulas, quando regit ac-
culturatum, quod significat ad rem aliquam mo-
rum, sicut ad terminum, & obiectum luum. Nec
est aliquid adeo grammaticale, per quod SS.
Pateres D. Augustini, a. & D. Thom. b. non sub. a Tract. 29.
tilissimos 3. Theologæ conceptus manifestent. in Iohann.
Hoc conciso, quod peccatum dicitur: In te? ad medij-
Illud scilicet quod tu conuenit, ibi occurrit, Ser. 16. de
incidente in te. Non enim obligans (afferit D. verbius D.
Augustini.) tibi qui persona es particularis alte-
mini. nisi inuestigare peccatum, hoc enim est, ire b 2.2. q. 22.
te ad illum, te illi obiuvam procedere sed tunc 6.2.
tantum quando ille tibi noui quæsis occurre-
rit, non enim tuum est vita mores inquietere a-
liorum. Ne tibi persuaderis quod Deus te ha-
bere velit fiscaliter eurosum, aut canem sa-
gacem, aut vt aliena venieris peccata, aut a-
ctiones indiges aliorum; satis namque tibi D. Ave.
negotij est, vt te ipsum inuestigas: Abmonet nis Ser. 16. de
Deus (ait D. Augustinus) non negligere inua- verb. Ds.
tem peccata nostra, non querendo quod reprehen- mini. T. 10.
Lccc 3. dno,